

„Kétségtelen, hogy Oroszország domináló befolyást gyakorol a portának a görög-kérdésben követett magatartására. A francia nagykövet mielőtt hosszabban értekezett Szafet pasával, és diplomatai köreinkben tudni hiszik, hogy a nagykövet Waddington várakozásait minden tekintetben kielégítő jelentést küldhetett Párisba. A nagykövet másnap ismét volt Szafet pasánál, és a leghatározottabban állítják, hogy Szafet pasa az a fordulattal szakította félbe a beszélgetést, a mely most is a görög-kérdés körül fogott, hogy ő annál kevésbé vághat elébe a szultán végleges elhatározásának, mert ő felsége legujjabban kijelentette neki, hogy ő (a szultán) semmiféle pressiót sem tűr Görögországtól, a mely megsértené birodalmának méltóságát, mert azon szilárd meggyőződést szerzette, hogy a tekintélyhez és jogához való ragaszkodás több európai nagyhatalom beleegyezésével találkozik. A szultán ezen nyilatkozatának megvilágosítására szolgált az, hogy a görögök követelése, nevezetesen Franciaországban szilárd beavatkozása ezen ügybe, élénk sürgönyváltás tárgyát képezte a porta és a pétervári török nagykövetség közt, és a diplomatai körökben az a nézet uralkodik, hogy a tegnapi Pétervárról érkezett sürgöny indította a szultánt ezen föltűnt nyilatkozatra Szafet pasával szemben, mert a szultán és Szafet pasa beszélgetése után egy órával értekezett a miniszter a francia nagykövettel.

Az erdélyi ev. ref. tanároknak szíves üdvözlő!

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. aug. 23-án.

Az erdélyi ref. egyházkerület városunkban tartják meg. A gyűlés e hó 24-kén, vasárnap veszi kezdetét, melyre kedves vendégeink ma érkeznek meg. Legyenek városunk kebelében melegen üdvözölve!

Fontos teendői lesznek a tanári értekezletnek, nagy horderejű kérdéseket tűzött ki tanácskozása tárgyául, melyek egy szakképzett, tekintélyes testület által bizonyára helyes megoldást nyernek.

Erdélyrészi ref. tanodáink már a mult időkben is jelentékeny szerepet játszottak; a lezajlott politikai áramlatok elsimultak felettük a nélkül, hogy megrendítették volna őket. Autonomiájuk bevezetetlen sánczai mögött erős fegyverekkel védelmeztek a magyar alkotmányosság, a nemzeti műveltség s a klasszikus tudományosság védbástyáit. És ez a harc, a szellem harca felülemelt református tanodáinkat elnyomóinknak. A szellem világa kisugárzott a tanodákból, rajtok nem vehettek diadalmat ellenség keze, mert együtt küzdöttek a tudomány mellett a nemzeti, magyar alkotmányért minden időben.

Letűnt idők, lezajlott harcok! Ma csendes idöket élünk. Nem zavarják ma a tudomány munkáját politikai háborúk, ma harcol a tudomány és a harc áldást hoz mezeinkre, béke-olaját tűz a hajlékok falaira, megáldja a szorgalmas családapát tudomány szerető gyermekekkel, megtölti a házat, hazát szerető, hazáért lelkesülni tudó ifju nemzedékekkel...

Fontos feladata van ma a tanári testületnek.

Legyenek a szív melegével legforróbban üdvözölve városunkban!

Isten hozott benneteket! Áldott legyen munkátok, melyet a haza és a tudomány érdekében nálunk végeztek!

Legyetek üdvözölve!

A víz sima, üres a láthatár...
Csak egy sirály long a hullám között.
Az aszony arca egyre fölragyog...
Fél örületben felsikolt: hajó!
A gyermek hallja és színtelen gyagyg:
Hajó!... a szirt is vissza zeng: hajó!...

Ölébe kapja játszó kis fiát,
A szirtfokról a révbe lerohan.
Még szája mind, ki hallja, hogy kiált
„Hajó“ a megbomlott boldogtalan.
Kit ő ohajt, kit lelke visszavár,
Őt várja az, a tenger mélyiben
Elsülyedett... mindenki tudja már,
Csak ő nem tudja: férje hol pihen.

És egyre vár a pusztá szirtfokon:
S az Őzeánt vizsgálja mereven.
Barát nem háborítja, sem rokon, —
Mig lelke tovaszáll a tengeren.
Mindegyre vár és könnye egyre hull,
Reményeit a kétség tépi szét.
Lábánál kis fia gondatlanul
Meri kagylóval a tenger vizét

Erdélyi Béla.

Az erdélyi ev. ref. középtanodák tanári értekezletének napirendje.

Az értekezlet kezdetét veszi Sepsi-Szentgyörgyön 1879. augusztus 24-én.

1) Az értekezlet tagjai aug. 23-án a délutáni vonattal Földvárra érnek, onnan iskolánk pártfogói által önként felajánlott kocsikkal S.-Szentgyörgyre szállítatván, elszállásoltatnak.

2) 24-én d. e. 8 órakor a tanoda nagytermében előtervezet tartatik a tanácskozási tárgyszorozat megállapítására. 10 órakor az értekezlet tagjai testületileg a helybeli ref. templomba mennek isteni tiszteletra, ennek végeztével tisztelgő látogatásokat tesznek. Délután 3 órakor a tanoda helyiségeinek, könyvtárának s gyűjteményeinek, folyóiratilag a város területén lévő egyéb intézeteknek, nevezetességének megtekintése.

3) 25-én d. e. 9 órakor a tanoda nagytermében az értekezlet ünnepélyes megnyitása s folytatása. D. u. 1 órakor közebed a városház dísztermében. (A közebedben az értekezlet tagjai a tanodai előjáróság vendégei lesznek. Az értekezlet tagjain kívül résztvenni kívánók ebédjükért mérsékelt díjt fizetnek. Azon t. urak, kik ezen közebedben részt akarnak venni, tisztelettel kéretnek, sziveskedjenek neveiket a tanodai igazgatóság irodájában d. e. 9 óráig előjegyztetni.)

D. u. 5 órakor az értekezlet tanácskozáseit tovább folytatja.

Esti 9 órakor Pál István vendéglőjében közvacsora.

4) 26-án d. e. 8 órakor a tanácskozás tovább folytatatik. D. u. 1 órakor közebed. Ebéd után a tanácskozás tovább folytatása.

5) 27-én d. e. 8 órakor az értekezlet ünnepélyes bezárása.

A rendező bizottság.

Post festa.

— aug. 21-én.

A „saison morte“ nemcsak társadalmi életünkben állott be, grassál az a nevelés-oktatásügy terén is, különösen mostanában s főként nálunk. Én már több ízben szólaltam fel a lapok hasábjain nevelésügyünk érdekében, többször hallattam kiáltó szavaimat s mindannyiszor elhangzottak a pusztában. Sajnálom. Hiába szóltam az érvek meggyőző erejével, hiába mutattam rá a guny fegyverével bajainkra: mégis csak hallgatás lett rá a válasz, süket füleink beszéltem, falra hánytam a borsót.

Sürgöttem a tanítótestület közgyűlése megtartását két év óta és az intéző körök még csak azt sem tették meg, hogy indokolták volna pár szóval is bár, annak mind e mai napig történt halogatását. Pedig, hogy a tanítótestület minden évben legalább egyszer gyűlést tartson, erre miniszteri szabályrendeletünk van. Nem tettük meg. Sok korszerű kérdéseink vártak megoldásra s mi hagytuk szépen megoldatlanul, még csak annyit önértet sem volt bennünk, hogy testületileg tudomást szereztünk volna a most megindult tanügyi mozgalmakról. Hagytuk szépen elközeledni a III egyetemes tanítógyűlést s engedték lefolyni, elmúlni, a nélkül, hogy csak hederítettünk volna is rá valamit.

Bizony, bizony, nem szép dolog ez!

Én annak idejében jókor figyelmeztettem rá az illetőket s nem lett semmi eredménye. Most feltettem magamban, hogy hallgatni fogok: hátha mások nálam nélkül is munkához fognak. Nem történt meg. Eljött a „Magyarországi tanító egyesületek szövetsége“ alakulógyűlésének ideje a nélkül, hogy mi érdemesnek tartottuk volna reflektálni rá. Tudomást sem vettünk róla.

Pedig annak a gyűlésnek igen nevezetes tárgyai voltak s nevezetes volt már magában véve a szövetség megalakulásának eszméje is. Célja volt a népoktatásügy rendszerezése, annak a mai létező viszonyokhoz való alkalmazása, a tanítóknak társadalmi színvonalra való emelése stb., melyekre minden tanítótestület köréből küldettek fel véleményes javaslatok, csak tölünk nem. Minden meggye tanítótestülete küldött fel az alakuló gyűlésre képviselőt, csak mi nem.

Ugy látszik, nekünk a szövetség megalakulása vagy meg nem alakulása tökéletesen mind egy; úgy látszik, a népoktatási törvény revisiójának megsürgtetése nem tartozik fontos teendőnk közé; a tanítók fegyelmi ügyének kérdése csak „bliktri“: szóval, nekünk nincsenek egyáltalában kérdéseink, nekünk nincsenek szükségünk, mert mi hallgatunk.

Szégyen, hogy hallgatunk.

Az intéző körök megszólalhatnak s tette sürgethetnének bennünket is, de nem teszik. Csak

pár évvel ezelőtt Háromszék tanító-testülete impónált s számbavehető szava volt az országban, ma, pár év múlva, oda sülyedtünk, hogy azt sem tudják rólnuk, létezőnk-e?

E keserű hangok későn jönnek, csak úgy „post festa“; de vártam, hogy valaki megszólal helyettem s csak azután teszem e szemrehányást, miután látom, hogy alszunk a bűnös semmit nem tevés lusta párnáján.

Egy tanító.

VIDEKI ÉLET.

Brassó, 1879. aug. 20.

Előttöm fekszik a Vautier- (Vótyé) féle magán-leánynevelőnek mult tanévi vizsga-rendje: gondolkodom... s eszembe jutnak némelyek az intézetről. Kérem a tek. szerkesztő urat, engedjen helyet gondolataimnak becses lapjában.

Vautier k. a. intézete érdekelné fogja a „Nemere“ t. olvasóit. Tudommal sokan vannak azok között, kiknek leányaik 2-4 évig abban neveltek.

Egyszerűség, rend és tisztaság ezen intézet jellemzője. A növendékek szigorú erkölcsi élete fölött egy érdemekben gazdag, tiszta jellemű, igazi francia, de nemesebb magyar honleány örökdió éber szemekkel. S amaz elvek tapintatos érvényesítése s emez éber felügyelet mellett bizton remélhetni, hogy a növendékek egykor jó anyákká s áldozatkész honleányokká válhatnak. Van még egy igen is megfigyelendő jellemző ezen intézetben: a felekezeti és nemzeti megférése virágzása. Van ugyanis a növendékek között róm. kath., ev. ref., görög egyesült és nem egyesült, luth. stb. vallású; vannak magyar, német, román, szász és más nemzetiségűek. S mindezek oly szépen megtérnek egymás mellett; tanulják egymást szeretni; megtanulják, hogy vallás és nemzetiség nem választja el az embert felebarájtól. Valóban, ha a serdülő leányok szívében ily nemes virágok nyílnak, várhatni csak, hogy az anyák embert nevelnek gyermekeikből!

A Vautier-féle magán-leánynevelde már 25 év óta áll Brassóban. S egy negyed század elég bizonyítéka annak, hogy ezen intézet mindig megfelelt a várakozásnak. Hány hasonnemű intézet keletkezett itt az idő óta! De mindannyian csakhamar egy-két évi tengers után eltűntek, lévén az érdekes vezetők inkább üzerek, sem mint nevelők. Vesszen is, a mi roz. Puszuljon a szédelgők/sárfár tóborra; mert ha valahol bűn galád üzelmeket elkövetni, bizonyára átok az a népevelés terén.

Vautier k. a. már az 50 es években nyert engedélyt intézetének fentartására s az idő óta halomra gyűlt az iskolalátogatóktól s a városi tanácsból nyert elismerő bizonyítványainak száma. Sőt újabb időkben ngos Réthi Lajos kir. tanácsos ur állami segély ügyében lépéseket is tett az intézet részére. Mindezek pedig csak arról tanuskodnak, hogy Vautier k. a. intézete valóban időszerű s az igényeknek megfelelő. A gondos vezetőnek is mulasztotta el mindig képzett szakfériaakat alkalmazni a tanítás körül. S míg eképp gondoskodva volt az ő intézetében mindig arról, hogy minden növendék saját anyanyelvén tanulja az egyes tantárgyakat; addig az idegen nyelvek elsajátítása czéljából értelmese nevelőnk lettek alkalmazva, kik folyton a növendékekkel társalognak, ezek csaknem észrevétlen jutottak a magyar, francia vagy más nyelvek birtokába.

Tudva van, hogy legujabb időben a népevelés pegázusa csaknem féket vesztve rohant előre, mintha évszázadok renyhességét akarta volna helyrehozni. Mindenütt élénk mozgás, gyors változás; nevelés, népevelés — volt az általános jelszó. Így állván a dolgok, egy iskola sem maradtott meg a régi alapokon: de még a magánintézetek sem maradtak érintetlenül. Egymást érték a miniszteri és tanfelügyelői rendeletek, utasítások. Vautier kisasszony itt is első volt a reformok terén: mindenütt újított, a hol csak lehetett. Eldobta még régi engedélyt is s felcserélte azt egy újjal, minövel minden privát intézetnek birnia kell. Ezen miniszteri engedélynek ide vágó sorait — tek. Koós Ferencz m. kir. tanfelügyelő urnak t. Vautier Henriette intézet tulajdonosához f. é. máj. hó 17-éről keltezett íratatból — ide igtatjuk: „... a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur f. évi ápril hó 16-án 9011. sz. a. kelt magas intézkedésével kegyed már 1854. év óta fennálló ismétlé s továbbképző magán-leánytanodájának további fenntartását engedélyezni méltóztatott...“

Mint a mult tanévi vizsga-rendből kitűnik, az intézetben következő tárgyak tanítottak: írás, olvasás, nyelvtan, Magyarország története, világtörténet, költészet, irodalom, földrajz, műtörténelem, terményrajz, természettan, számtan. Mint említők, gondoskodva volt arról, hogy a növendékek anyanyelvökön tanulják az egyes tantárgyakat. Ezek mellett közösen tanulják a magyar-nyelvet s kinek szándéka van, a német, román, francia, vagy angol nyelvet. Szépirás és rajz szintén tanított, valamint zongora is. Kiváló gond fordított a női-munkák alapos betanítására, elannyira, hogy bátran elmondhatjuk, miszerint a „kivánalmaknak minden oldalról elég volt téve, mit mlgs Cserei